

Lettergrepen

Een lettergreep is een deel van een woord dat bestaat uit een klinker of klinkercombinatie met vaak daaromheen een of meer medeklinkers. Bij lettergrepen gaat het om een verdeling van een woord zoals je het ziet.

Als je woorden goed uit wilt spreken, is het belangrijk dat je weet waar een lettergreep begint en waar hij eindigt.

Om een woord in lettergrepen te verdelen, kijken we naar de klinkers. Als twee klinkers als één klank worden uitgesproken, beschouwen we ze als één klinker. Elke klinker vormt een lettergreep, samen met een of meer medeklinkers. Waar begint nu de lettergreep en waar eindigt hij?

Regel 1

Situatie: twee klinkers worden gescheiden door één medeklinker.

Oplossing: de medeklinker vormt het begin van de tweede lettergreep.

Bijvoorbeeld:

maken	ma-ken
moeten	moe-ten
zeuren	zeu-ren

Regel 2

Situatie: twee klinkers worden gescheiden door meerdere medeklinkers.

Oplossing: de eerste lettergreep krijgt één medeklinker, de tweede lettergreep de rest.

Bijvoorbeeld:

paarden	paar-den
dingen	din-gen
wennen	wen-nen
venster	ven-ster

Regel 3

Situatie: we moeten een samengesteld woord verdelen in lettergrepen. Een samengesteld woord bestaat uit twee (of meer) woorden.

Oplossing: we verdelen het woord op de grenzen van de oorspronkelijke (originele) woorden. De oorspronkelijke woorden blijven dus intact.

Bijvoorbeeld:

waarom	waar-om	niet: waa-rom
broodoven	brood-o-ven	niet: broo-do-ven
huurauto	huur-au-to	niet: huu-rau-to

Regel 4

Situatie: de tweede (of derde, vierde, ..) lettergreep begint met een combinatie van medeklinkers die we moeilijk kunnen uitspreken.

Oplossing: we verplaatsen een of meerdere medeklinkers naar de eerste lettergreep.

Nederlandstaligen vinden combinaties zoals *rts*, *mbt*, *lfts* of *rwt* moeilijk om uit te spreken.

Voorbeelden:

koortsig	koort-sig	niet: koor-tsig
ambtenaar	amb-te-naar	niet: am-bte-naar
Delftse	Delft-se	niet Del-ftse/Delf-tse
erwten	erw-ten	niet: er-wten

De combinatie *ch*

De combinatie *ch* houdt zich niet aan de regels. Deze combinatie wordt nooit gescheiden.

Het is een andere manier om de letter *g* te schrijven. Daarom beschouwen we *ch* als één medeklinker.

Voorbeeld:

kuchen ku-*chen*

Sommige woorden zijn niet gesplitst door drie medeklinkers (*c*, *h* en *t*) maar door twee (*ch* en *t* of *r* en *ch*).

Voorbeelden

zuchten	zuch-ten
krachten	krach-ten
rechter	rech-ter
monarchie	mo-nar-chie

Natuurlijk vergeten we regel 4 niet: als *ch* tussen twee medeklinkers staat (bijvoorbeeld *rcht*), dan plaatsten we *ch* aan het einde van de vorige lettergreep. We doen dit ook met andere moeilijke klanken, zoals *koortsig* of *ambtenaar*.

Voorbeeld:

burchten burch-ten niet: bur-chten

Voorvoegsels *be-*, *er-*, *ge-*, *her-*, *ont-* en *ver-*

De voorvoegsels *be-*, *er-*, *ge-*, *her-*, *ont-* en *ver-* vormen altijd een aparte lettergreep, ongeacht de medeklinkers die ervoor of erachter staan.

Voorbeelden:

besturen	be-stu-ren
gebruiken	ge-brui-ken
herindelen	her-in-de-len
ontbreken	ont-bre-ken
veranderen	ver-an-de-ren

Achtersvoegsel *-ische*

Veel Nederlandse bijvoeglijk naamwoorden eindigen op *-isch* of *-ische*. De betekenis is ongeveer hetzelfde als het Engelse *-ish*.

Als we naar *-ishe* kijken, zijn *i* en *sche* aparte lettergrepen (let op: dit is dus anders dan de regels voor verdelen van woorden in lettergrepen).

De medeklinker combinatie *sche* wordt normaal uitgesproken als *sg*. Denk maar bijvoorbeeld aan de plaats Scheveningen. Maar in dit bijzondere geval spreken we alleen de *s* uit. Daarom beschouwen we *sch* hier als één medeklinker en dus plaatsen we het aan het begin van de tweede lettergreep.

Voorbeelden:

Belgische Bel-gi-sche niet: Bel-gis-che
egoïstische e-go-is-ti-sche niet: e-go-is-tis-che

Achtervoegsel *-thie*

Het achtervoegsel *-thie* komt voor bij zelfstandige naamwoorden en *-thisch(e)* zie je bij bijvoegelijke naamwoorden. Deze (Griekse) achtervoegsels zijn vergelijkbaar met de Engelse achtervoegsels *-thy* en *-thic*. In het Nederlands wordt de *h* niet uitgesproken, *thie* klinkt als het Engelse *tea*.

De combinatie *th* zien we als één medeklinker. Bedenk dat wanneer twee klinkers gescheiden worden door één medeklinker, de medeklinker naar de tweede lettergreep gaat (zie regel 1). In de voorbeelden zie je dat de *th* niet bij de tweede lettergreep komt, maar naar de derde lettergreep staat.

Voorbeelden:

sympathie sym-pa-thie niet: sym-pat-hie
empathische em-pa-thi-sche niet: em-pat-his-che

Achtervoegsel *-achtig(e)*

Het achtervoegsel *-achtig* komt voor bij bijvoegelijke naamwoorden en is de Nederlandse vertaling van het Engelse *-like*

Voorbeeld

reusachtig reus-ach-tig niet: reu-sach-tig

Trema

Als er op een klinker een trema staat, vormt deze klinker het begin van een nieuwe lettergreep. Het trema wordt gebruikt om aan te geven waar we een dubbele klinker of een klinkercombinatie in afzonderlijke lettergrepen moeten verdelen. Zonder trema zou een dubbele klinker of een klinkercombinatie één lettergreep vormen.

Hier volgt een aantal voorbeelden met een korte uitleg

egoïstisch e-go-is-tisch

Oi klinkt als het Engelse *oy*. Als we op de *i* een trema zetten, zoals in *egoïstisch*, wordt de *oi* uitgesproken als het Engelse *ohwee*.

reëel re-eel

Zonder trema zouden we niet weten hoe we de e's moesten verdelen. Het kon re-eel zijn, maar ook ree-el. Hetzelfde geldt voor woorden zoals knieën of industrieën.